

DEPOTESTATE, Quam habet Ecclesia proscrubendi, damnandique pravos libros contra fidem, & bonos mores. MONITUM.



Ambigi nequit quominus Ecclesia jus habeat, & possessionem adierit, censoriam notam assignendi, proscrubendi, & interdicens lectionem pravorum librorum sub poena excommunicationis, atque ejectionis a communionis fidelium. Hanc ipsam Apostoli movent invenerunt in ipsis Ecclesie primordiis damnantes libros Infidelium, & primorum Hæreticorum, qui illius doctrinam, qui morum sanctitatem impugnabant. Hac ratione omnibus seculis illa usque est ad errores in ipso ortu suffocandos, & prohibendum, ne vires sumerent, atque dogmatum, & placitorum sensibus suis adversantium lectione foverentur; quemadmodum docetur ab omnibus Sanctis Doctoribus, quorum scripta ut plurimum non alio tendere videntur, nisi ut eos refellant, qui Christianas veritates impugnant, & Ecclesiam propugnent usdem armis utentes, quibus ad illam lacessendam hostes abutebantur. Profecto iure maximo hodierna adhuc die hac ratione utitur Ecclesia, quam periculum semper experta est proscrubendi pravo id genus libros, tum eos, qui mentem, cum eos, qui cor filiorum suorum corrumpunt. Tandem enim si tenetur velut bona Mater nutrire filios doctrina sana, atque ut loquitur Propheeta, adducere illos in optima pasena, ad gratiam vitam in illis servandam, quæ tabe aliqua eos possunt inficere? Hoc nomine perniciosos libros intelligo, qui corrumpunt fidem, & mores bonos, quæ duo illa sunt, quibus nihil illi esse debet antiquius. Hoc suspens deinceps videbimus. Id unum vos rogo, ut animadvertatis, quomodo de hoc argumento a nobis actum fuerit in Tomo Tertio Bibliothecæ Moralium Concionatorum, ubi de bonis, pravisque libris generatim locuti sumus; hic in loco nobis eos cancellos constituisse, ut probemus Ecclesie disciplinam, exhibentes tantummodo pravo effectus librorum, qui contra fidem, bonosque mores passim eduntur.

DEPOTESTATE,

Quam habet Ecclesia proscrubendi, atque damnandi Libros pravo contra fidem, & bonos mores.

Periculum
vel illorum.

Ullum ne periculosus virus est eo, quo libri nequam passim adspersi inveniuntur? Quæ vero aviditate venenati id genus libri perleguntur? Quis nescit hominum librorum lectionem venenum esse eo præsentius, quo elegantius, ac eloquentius conscripti sunt? neque enim desunt venere, ac sales is, qui opera id genus elucubrant. Quæ narrata carent pudorem. Perniciosissima cupiditates in animam irrepunt, cor ipsum pervadunt per hujusmodi lectionem. Alibi ubique in periculosissimis occasionebus, & acerrimis tentationibus, mens, & cor distrahi possunt: periculo deterriti nobismet cavere possumus, illata evitare vulnera, vel saltem fuga nobis præcipere: sed per pravorum librorum lectionem, ipsi per libidinem, & data opera virus ipsum perquirimus: illud modicis haustibus paramus, lente, per otium, & sine testibus, qui nos ab his venenatis fontibus avertere valeant, nobismet propinquamus. *Pater Cæcilius.*

Per pravo
lectionem
Sathanas ad
se animam
trahit.

Non ne per pravorum librorum lectionem Sathanas attem invenit fallendi cor, & mentem nostram, quæ nunquam minus distrahitur, simulque magis ad cupiditates hauriendas appetita, cum præcipue nefarii libri nova semper addant illicita? Nullum exterius obiectum legentem distrahit: lectio animam cupiditatibus omnibus relinquit in prædam. Vitium quamquam personatum, ubi se se offert oculis nostris quale est, aliquid semper horrois ciet: sed libri illud menti, & cordi nostro exhibent eo illitum furo, tot illecebris conditum, adeo callidis characteribus distimulatum, ut vix, & ne vix quidem resistere valeamus. Dæmon fortasse non habet ad animas fallendas artem pravus libris nequiores. Pauci sunt, qui hoc in scopulo naufragium non fecerint. Heu! quid! Numquid in Mundo, & in nobismet ipsis non satis est inimicorum salutis nostræ, ut alios in libris queramus? Quot versutia? simulque quot artes? Primum quidem hæc mera curiositas est, & curat animum, quod scelus statim deterrit. Voluptas excipit curiositatem: & sensum ac sine sensu tor deficit: Pii, aceticique libri plurimos convertunt, mali vero prævertunt longissime plures. Malum dare librum est præsentissimum virus propinquare. *Pater Cæcilius in Assestibus.*

Quam per
culum sit
legere
vol, & quæ
tade mala
proveniunt.

Hoc in tractatu non vitium aliquod singulare aggressimur, non errorem unum, ad perniciosum aliquod placitum additum refellere, sed aperire conatur causam maximorum flagitiorum, & omnium fere vitiorum: additum exhaerere fontem errorum omnium, & querimus tandem tutum, & efficaciæ medium asserendi ex hominum mentibus placita nequissima, quæ illos peratut hoc infelicis saculo; & me illud inventis arbitrarer, si persuadere omnibus possem, ut imitarentur Epheios, qui Sancto Paulo prædicante omnes nefarios libros flammis devoverunt: Verum cum hæc medicina nunquam sit in proximis redigenda: saltem conabimur omnibus, qui audiunt me, persuadere, ut nunquam libros hujusmodi se lecturos esse proficantur; ad quam rem

ingrediendam illos compellere aditur, per illud, quo nihil illis antiquius esse debet in terris, videlicet per salutem ipsorum, quam pravorum librorum lectura apertissimis periculis obijcit. Hæc autem ad tria capita redigo, omnia periculosa, habita ratione nequitiæ illius veneni, quod continent, & quod exhibit illis, qui se avida hac curiositate abstripi sinunt. Quidam de inutilibus tantum, factisque argumentis agunt, quæ ad animi tantum solatium, ut fertur, leguntur; sed qui re ipsa animum ipsum corrumpunt, cum lectio in occupationem migrat, eique impenditur tempus transmittendum in lectiones alias solidiores, utiliores, & de iis, quæ ad singularum officia referuntur. Quidam sunt proflui impii, qui Religionem impugnant, & qui non alium habere possunt effectum nisi jugulandi timorem Dei, & efficiendi atheos, & in omnem licentiam proclives. Tandem sunt hæretici, qui continent errores, & sensus contra fidem, quos inspirant illis, quibus satis non est luminis, oc oculos virus agnoscat, & ab illo sibi caveant. Non omnes in eadem nequitiæ classe colloco: verum ajo omnibus tantum esse improbitatis, quantum satis est ad mentem proflui corrumpendam, & maximum salutis nostræ obicem statuentium. *Auctor Sermonum in omnia argumenta.*

Libri pravi mentem corrumpunt: videlicet per impressionem, quam parit lectio, inspirant sensus oppositos vel pietati, vel fidei, vel timori pro varietate argumentorum, de quibus agunt. Quod si inutilia tantum complectantur argumenta; saltem dissipant mentem, in ea salubres suffocant cogitationes, applicant illam nugis indignis homine rationabili, & Christiano. Sed nondum satis, neque enim desunt alterius generis libri satis nefarii, qui vitium, atque licentiam inspirant. Quo elegantius scripti sunt, eo jucundiores, ac venustiores sunt, eo aptiores ad bonos mores corrumpendos, ita ut mentis corruptio, & vitæ nostræ licentia cum sint duo effectus penè necessarij hujusmodi librorum, & duo gravissimi obices ad nostram salutem, debemus procul dubio cohibere noxiam hanc curiositatem, ne dicam insanam eorumdem legendorum furororem. *Idem.*

Cum morum licentia non minor sit obex ad Salutem, quam impietas, & irreligio; scitis, humani generis inimicum, utraque arte uti ad illam perdendam: & eos quos per errorem fallere non potest, conari illos allicere, vel potius trahere in vitium, ac scelus per pravorum librorum lectionem. Librorum id genus censuram facere aggredior, quin tamen audeam verba facere de auctoritate Ecclesie, & Pastorum, vel Doctorum ejusdem judicio, non enim volo nisi compellere vos ad damnandum, quod illi toties fecerunt non quidem singillatim ostendendo quinam sint libri isti, qui pares sunt moribus corrumpendis, quippe infinitus est numerus, nec fieri potest, ut recensentur; sed generatim dicendo, nec esse eos, quos plerique ardent inquirunt, quos perditæ amant, & qui sunt delicie eorum, qui ingeni laudem adæquent, & quorum lectio, ut plurimum, parit oblectationem. Hi sunt libri, ut verbo dicam, de re amatoria loquentes; scias fabulas continentes, quarum festivæ narrationes veras excitant cupiditates: hilares comædiæ, amatoria carmina, ubi tenerissimi affectus summa pertrahuntur arte, ut in cor facillime, & blande ingrediatur: omnes denique libri, qui ad id unum

Funes eff
dus lectio
nis pravo
rum librorum.

Demon fac
pe quirit lib
ris pravo
ad more
corruptu
dos.

facti videntur, ut noxium amorem inspicient. *Auctor in omnia argumenta.*

Uidem ar
gumentum.

Cum Ecclesia non minor sit zelus ad servandam, quam propagandam fidem, omnem semper curam addidit, ut censoria nota perstringeret, & damnaret libros, qui alientiam ispirant non solum per ea, quæ palam obscena sunt, & quæ illi, quibus adhuc pudor aliquis reliquus est, ferre non possunt, & quos Ethnici ipsi cum Auctoribus eorum proscruberent; sed illos etiam, qui virus suum celant nominibus, quæ minus ledunt pudorem, & verbis in speciem magis honestis, quales sunt festivæ fabularum narrationes, Comædiæ æquo licentiores, historię de variis amorum eventibus conficte; inter quas recentiori possunt etiam satyræ, libelli infamæ, qui particularium, & sæpe etiam integrarum societatum existimationem offendant. Sed Ecclesie nemo subtrahere debet, si tanto ardore nigrum theta figat libris hujusmodi, quandoquidem Magistratus ipsi damnant scditiosa scripta, quæ contra Republicam eduntur, & Principum auctoritatem læscunt. *Auctor Re-*

Dubi admi
ratione styl
eleganti
is pluri
mi cum vo
luptate le
gat libros
pravo.

Non loquar hoc loco de libris, qui apertius honestatem, ac pudorem oppugnant: omnibus enim jam persuasum est, infames hosce libros docere non posse nisi obscenas libidines, quæ sunt scandalum civitatum, & horrorem inferant illis, quibus reliquus esse sensus aliquis honoris, & probitatis. His ergo temporibus vitium minus turpe effectum est; libri enim illius infamiam tegunt honestis vocabulis; sed iis verborum ambagibus, sententiis, quæ sunt longe periculo propiores; tanta enim arte, atque elegantia in animo obrepunt, ut ab illis cavere sit difficillimum. In his unice moror, velut iis, qui conscripti sunt ad suadendam, fovendam, augendam cupiditatem omnium maxime civitatem. Neque arduum opus me ingressum puto, probaturus auditoribus meis non sine gravi periculo id genus libros legi posse; quin immo verior, ne pluribus hoc jam propria persuaserit experientia, & ne constanter, flagitiose juvenutis suæ licentiam initium duxisset ab hujusmodi lectione, atque teltetur se sub speciem discendi mores, & modum vivendi in mundi loco, didicisset turpem vitam ducere, & meliores annos ætatis suæ in flagitiosis impudicitatis traducere. *Auctor Sermonum in omnia argumta.*

Mala, quæ
parit lectio
librorum
narrantium
scias fabu
las.

Nil aptius est ad corrumpendos mores illorum, quorum ætas, & ingenium prona sunt ad periculosas impressiones recipiendas. Ne mihi dixeris, quæso, in his libris, qui tantam tibi afferunt oblectationem, & ita te fascinant, de honestis amicitias bona fieri; quandoquidem earum finis conjugium est, quod tamen non concluditur nisi post multa adversa, post sollicitudines, zelotypias, & artes, quæ si desint, lectio nihil habet venustatis, saporis, illecebrarum. Heu! Hoc ipsum efficit majus periculum, & iocivitabilis: hæc honestas, quæ in speciem præteritur; desiderium, quod videtur laude dignum discendi vitæ rationem, agendi, & ascendendi cum iis, in quorum medio versamur, est velut efca, quæ tegitur hamus, quo cor sexcentis conscientie stimulis lancinatur; vel tamquam exquisita, ac copiose epulæ, quibus virus admixtum est, & quod nonnisi haustum cognoscitur. Dic quidcumque tibi placerit, horum librorum auctores omni vi suo fuisse diligentia amovendi, quidquid possit, vel animum polluere, vel ledere urbanitatem. Facile fuit Auctori animi sui cupiditatem diffimulare, ubi id e re censuit, atque locum mollem, ac periculosum per transænam obiter pertrahere: sed ubi lectoris incaluit imaginatio, longius procedit, quam fieri posse putatur; supplet iis, quæ revidetur ab Auctore; cuius non honestas re allicet ad legendum; sed argumentum, de quo agitur, quod solum accendere potest in corde inhonestam cupiditatem; tunc enim mens abstrahens ea, quæ licent, ab iis, quæ secus, iis tantum inharere quæ placent; quod locum præbet sexcentis impis phantasmatis, sexcentis noxiis desiderijs, aliisque malis. Ars, quæ Auctor proponit ea, de quibus agit, ab ejs argumento separari non potest; cumque res ipse per se præva sit, periculum ex illis oblectationis percipiendæ sit præterit per eum modum, quo illas Auctor insinuat. Hæc loquendi elegantia, venustus hic verborum circuitus, spiritus acer, sensus molles, ac summa industria elaborati tantam efficiunt impressionem, ut arduum sit illam tradere oblivioni. *Auctor Sermonum in omnia argumenta.*

Funes eff
dus lectio
nis pravo
rum librorum.

Uidem ar
gumentum.

At enim, inquires, novi equidem horum librorum lectionem perniciosam illis esse, qui quadam in ætate siti sunt, & qui siapte natura proni sunt ad voluptatem, atque solatia; sed cur hoc lectionis genus interderis alijs, qui minime proclives sunt ad hauriendum hoc virus tanta arte præparatum? Cur hominibus, quorum ætas maturior, & provecior est, non liceat sese inter tota negotia horis successivis honestæ hanc lectioni vacare, cuius apud illos locum tenent ætas, ludi, societas, colloquia, quæ omnia fortasse meliores exitus habere possent? En alius color, quod regitur malorum, atque periculum, quod in hac inutili, inertique occupatione invenitur; qui me ad dicendum

impellit secundo loco, hos libros non solum appositi esse ad corrumpendos mores adolescentis, camque in licentiam vivendi pertrahendam, verum etiam pares esse ad iterum in eam revocandos, qui semel ex eadem emerissent, refricandos, memoriam criminum præteritorum, ex quibus fortasse non omnino evaserunt. *Idem.*

Non semper hilares inveniuntur sodalitates; alea cessat, cum jactura facta est; comædiæ, & alia spectacula querenda sunt, & plerumque fastidium creant: sed pravi libri nunquam defunt, nobiscum peregrinantur, rusticantur; deseruntur, ac iterum resumptunt, atque ex illis oblectatio percipitur, quia ex penetrabilibus domus tua egrediatur. Ita ut sicuti ubi boni sunt, nullos habes meliores magistros, a quibus edocearis quovis tempore, & loco; cum e contra pravi sunt, jure dicere, & affirmare possumus nos nobiscum gestare, vel domi retinere virus, quod per intervalla potatur, donec eam, quam querimus, nobis mortem inferant. *Auctor Sermonum in omnia argumenta.*

Non desunt homines scientiarum cupiditate adeo incensi, qui brevissimo temporis spatio ipsa devorant volumina, quætionibus, ac dubitationibus suis eruditos fatigant; & vix liber in lucem prodit, cum jam manibus eorum atterritur. Curiositas ista inquit improbanda si figi possit ad ea, quæ utilia sunt, & necessaria; sed donec est inquietum omnia sciendi desiderium; nocere potius, quam prodesse potest; & de illis, qui hunc sibi studiorum suorum proponunt, ut suæ videlicet satisfaciatur curiositati, id dicere licet, quod Sanctus Paulus ait, vocans illos: *semper discetes, & nunquam ad scientiam pervenietis.* (2. ad Tim.) Quod si hæc inutilium multitudo cognitionum obex est ad scientiam salutis; profecto alia obiecta magis inde mentem curiosam ayertunt. Quis enim ignorat curiositatem sese immiscere rebus omnibus, quæ ad vitam vitam maxime necessaria? Alimentis ad corpus nutriendum indigemus, vestimentis ad illud tegendum, domibus ad habitandum, supellectili ad usus varios, & alijs sexcentis ad commoditatem. Necessitas re adhuc integra singulari in simplicitate sua excogitavit; sed hoc est commune curiositati simul, & cupiditati, ut illa multiplicet, quin tamen necessitas augeatur: *Nihil satis est cupiditati:* Terræ bona vobis necessaria sunt, esto: sed si quantumvis necessaria, sunt tamen ingens obex salutis nostræ; quid tandem erit de illis, quæ per curiositatem tanta cura conquirimus, & cumulamus? Quid tot operibus nature, & artis, quibus raritas prædium tribuit? Hinc facile est conicere, a Sapiente non omnino scientiam damnari, quandoquidem illam Calitus acceperat, & reliquis antecellebat hominibus cognitione secretorum naturæ; quoniam mentis suæ perspicuitate, & acuminè adeperat virtutes omnium plantarum ab hylopo ad cedros Libani; & natura videbatur omnes illi thesauros suos aperuisse; neque vult acculare temeritatis, vel præsumptionis nomine perquisitionem veritatum supernaturalium, quarum cognitio adeo necessaria est ad æternam felicitatem assequendam: quandoquidem Filius Dei, in quo continebantur omnes thesauri scientiæ, & sapientiæ de celo descendit, ut eos nobis revelaret. Sed Sapiens vetat, ne argueamur, & disputemus de iis, quæ in fide sunt sublimiora, ad mentis acumen ostendendum: *Altiora te quæseris. Idem.*

Primus affectus librorum de rebus amatorijs agendum, qui tot veneribus, atque illecebris distant, est adolescentulorum mores corrumpere; & hic primus est scopolus, ubi tumpani mores adolescentum.

Ubi utriusque sexus adolescens consilium inuit mundum sectandi, omnes ad id suas curas impendit; credit statim sibi non ignorandum, quid ille agatur, qui sermones habeantur, quæ vita ducatur: quia putat idem esse ac sese alijs irridendum præbere, ibi novitium videri, & mores atque consuetudines non callere. Statim igitur prima ex libris discit rudimenta; querit, docerique vult qui reliquis præstent; qui palam præripit; cumque exempla multo facilius doceant, quam verba, vacat lectioni fabularum narrationum, amorum, festivarum comædiarum, ex quibus excerpit locos, ubi melius cupiditas, exhibetur, & majores habet illecebras; memoria mandat carmina molliissima, salibus procaebus venericque locupletissima. Dies illi nimis breves videntur in adeo jucunda, & delectabili exercitatione; diurnas horæ accedunt nocturnæ, & quod sciendi cupiditas in literatissimis efficit, hoc facit in adolescentulis voluptas, quæ ex hujusmodi lectione percipitur, & ne in mundum procedentes rudes habeantur, mundani esse volunt, ac ut tales fiant, artem addiscunt. *Auctor Sermonum in omnia argumenta.*

Sed quæso, Auditores, quid professe possunt hæc fabulose narrationes, hæc historię, hæc lenocinia, nisi insanis amoribus inspirandis, qui molliant cor, & animum inertem, ac voluptuosum efficiant, camque noxiis, turpibusque impediunt affectibus, postquam mentem fatuus repererunt ideis pulcritudinis, & chimericæ perfectionis? Quid discitur in hac lectione, quæ animum fascinat, nisi calus inopinati, perturbati affectus, prælia committuntia, technæ

Periculum
reminenti
dem fore
pravo li
bros.

Periculosi
fructus, qui
ex prohibi
torum li
brorum le
ctione per
cipiuntur.

Periculosi
fructus, qui
ex prohibi
torum li
brorum le
ctione per
cipiuntur.

Periculosi
fructus, qui
ex prohibi
torum li
brorum le
ctione per
cipiuntur.

elaboratis, ambages, per quas heros deducitur per omnia...

Multiplex... resorham...

Inter praeios libros, qui tamquam neutri, ac nullo in...

Sacrae...

Sanctus Antonius, qui ex omnibus Doctoribus hoc argu-

Mala, que...

Maxima, & perniciosissima hodierna die in terris gra-

libris armati bellum indixere, alii quidem Christiana Re-

Video, lectissimi Auditores, me oleum, operamque per-

Alii sunt etiam pravi libri, quos non adeo perhorres-

Cui bono prohibitionibus, censura, anathemata Ecclesie,

Periculum...

Libri pravi...

Satis est...

perditionis metitur periculum licet manifestum; nulla pro-

Nec deest alia species librorum impiorum, atque execra-

En satis singulare exemplum fervoris primorum fidelium,

Hodierna die sentio me, Auditores, corruptum eodem ze-

verbis, ut cum voluptate voretur, & paulatim afferat ob-

Hinc, Auditores, si Apostolus palam vetat quodcumque

Per Orationem loquimur cum Deo, & per asceticorum li-

Ascetici libri isti, Sanctus Augustinus ait, sunt veluti Epi-

Nihil est utilius lectione librorum asceticorum; sed ad

Quodam...

Hareticorum...

Damnata...

Ascetici...

Quomodo...

